

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 35.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: L. Klauž
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 16. februarja 1939

Leto V — Številka 18

BESEDE, KI NE BODO PREŠLE

Piju XI. († 10. febr.) v spomin Papež Pij XI. o delavskem vprašanju

Oblast Cerkev odločati v socialnem vprašanju

A nikakor se Cerkev ne more odreči od Boga ji izročeni službi, da avtoritativno sodi, ne o tehničnih rečeh, za kar nima primernih sredstev in sploh ne poslanstva pač pa o vseh tistih vprašanjih, ki se nanašajo na pravico in nje pravice.

Zasebna lastnina

Najprej je treba imeti za trdno in doganjeno stvar, da ima lastnina dvojen značaj, individualen in socialen kakor pravilo, kolikor namreč meri na dobro poedincev ali na občo blaginjo.

Da vsak delitev posesti sveto čuva in ne prestopa mej svoje lastnine ter ne sega v pravice drugih, to veleva pravičnost, ki se imenuje menjalna pravičnost, da pa lastnik rabi, kar ima, le po pameti, tega ne veleva ta pravičnost, temveč druge kreposti, ki pa njih zahtev »ni mogoče po sodni poti iztožiti«.

Svobodni dohodki

Sv. pismo in sveti cerkveni očetje vedno popolnoma odkrito uče, da so bogati najstrožje dolžni dajati miloščino, izvrševati dobrodelnost in velikodušno darežljivost.

Delo in kapital

... Je zmotno, ali sami snovi ali samemu delu pripisati, kar je učinek vzajemnosti obeh, in povsem krivično je, če eno ali drugo zanikuje dejavnost drugega in ves proizvod sebi prisvaja.

Vsakemu je treba dati svoj delež in poskrbeti, da se bo vse porazdeljevanje ustvarjenih dobrin uravnavalo in urejalo po pravcu obče blaginje in socialne pra-

vičnosti, saj vsak vidi, da je današnja porazdelitev zaradi tolke razlike med malim številom prebogatih in med veliko množico ubogih zelo zelo nesrečna.

Odrešitev proletarcev

... tako neizmerna množica proletarcev na eni strani in na drugi strani nekaterih prebogatih neizmerno bogastvo je nepobiten dokaz, da bogastvo, ki v naši dobi »industrializma« tako obilno dorašča, ni prav porazdeljeno in dodeljeno raznim slojem ljudi. Zato si je treba z vsemi silami prizadevati, da se bo vsaj v bodoče pridobljeno bogastvo le po pravičnem razmerju nabiralo pri tistih, ki so bogati, in se v zadostnem obilju raztekalo med nje, ki delajo..., da bodo s štedljivostjo množili družinsko imovino, povečano umno upravljali ter lažje in varneje nosili družinska bremena.

Naj nihče ne misli, da bo mogoče javni red in socialni mir pred prevratnim duhom uspešno braniti, če se nemudoma ne pristopi k pogumnemu delu, da se to izvrši!

Pravična plača

Najprej je treba delavcu dajati plačo, ki je zadostna za vzdrževanje njega samega in družine. Ko se določa višina plače, je treba gledati tudi na položaj podjetja in podjetnika. Višina plač se mora ravnati tudi po zahtevah obče blaginje.

Obnova družbenega reda

Da se pa to, kar je on (Leon XIII.) srečno začel, utrdi in dovrši, in da se bodo raztekale v človeško družino še obilnejše in srečnejše koristi, je potrebno zlasti dvoje: preosnova ustanov in prerod nravi.

Dopolnjujoča naloga države

Kakor ni dopustno jemati posameznikom in izročati občini, kar zmorejo posamezniki s svojo močjo in svojo delavnostjo, tako je nepravilno, povzroča veliko škodo in moti pravi red, če se to, kar zmorejo manjše in nižje organizacije, izroča večji in višji družbi; zakaj država mora po svoji moči in naravi udom socialnega organizma s svojo dejavnostjo dajati oporo, nikdar pa ne sme le teh vase povzemati in uničevati. Yrhovna socialna oblast naj torej posle in skrbi manjšega pomena, ki bi jo itak zelo zadrževale, prepušča nižjim organizacijam, tako bo tem svobodneje, krepkeje in uspešneje izvrševala vse tiste, ki pristojne le njej, ker jih le ona more izvršiti.

Korporacije

Socialna politika se mora torej truditi, da obnovi korporacije. Kakor namreč tisti, ki blizu skupaj stanujejo po naravnem nagonu ustanove občino, tako je naravno, da tisti, ki izvršujejo isto obrt ali imajo isti poklic — bodisi gospodarski ali drugačen — ustanove nekakšno korporacijo.

Vodilno gospodarsko načelo

Svobodna tekma, dasi je v nekih mejah dopustna in gotovo koristna, nikakor ne more ravnati gospodarstva. Zato je nujno potrebno da se gospodarstvo spet podvrže in podredi pravemu in uspešnemu vodilnemu načelu. Še manj pa ga more nadomestiti gospodarsko samodržstvo, ki je zadnje čase zamenjalo svobodno tekmo. Treba je torej iskati višjih in plemenitejših sil, ki bi mogle resno in resnično ravnati to gospodarsko samodržstvo, in to sta socialna pravičnost in socialna ljubezen.

Obnova nravi

Toda če vse globlje in natančneje premislimo, bomo jasno spoznali, da mora iti pred tako zaželeno socialno obnovo obnova krščanskega duha, ki ga je bedno izgubilo toliko ljudi, ki se ukvarjajo z gospodarstvom; če ne, bodo vsi poskusi zaman in se bo gradila vsa stavba ne na skalo, ampak na sipki pesek.

Pot do obnove

Prvi in neposredni apostoli delavcev morajo biti delavci, prav tako pa apostoli industrijev in trgovcev industrijci in trgovci.

Naj se torej zedinijo vsi, ki so blage volje in ki hočejo pod pastirji svete Cerkev bojevati, dobri in miroljubni Kristusov boj, in vsi naj si pod vodstvom in učiteljstvom Cerkev prizadevajo, vsak po svojih darovih, po svojih močeh, po svojem položaju, da vsaj nekaj store za krščansko obnovo človeške družbe; naj nihče ne išče svojega, ampak tega, kar je Jezusa Kristusa; naj nihče ne doganja le svojih misli, ampak naj bo pripravljen pustiti jih, naj se zde še tako lepe, če kdaj večje, obče dobroto zahteva, da bo v vsem in nad vsem Kristus vladal, Kristus kraljeval, ki mu bodo »čas in slava in oblast na vekov veke« (Raz 5, 15).
(Quadragesimo anno.)

O brezbožnem komunizmu

Bloden nauk komunizma

Današnji nauk komunistov ima v sebi bolj kakor katero koli podobno gibanje v preteklosti neko zmotno idejo o odrešenju ubogih. Neki bloden ideal pravičnosti, enakosti in bratske skupnosti v delu navdaja njih nauk in njih zamisli z nekim mističizmom.

Ta nauk (Marksov dialektični materializem) uči, da je vse, kar je, ena sama stvarnost, namreč snov s svojimi slepimi in tajnimi silami. Ta, ko se razvija, postane rastlina, žival, človek. Tudi človeška družba ni nič drugega kakor neka oblika stvari, ki se je tako razvila in ki teži z neko nepremagljivo nujnostjo v neprestani borbi sil h končnemu cilju: k brezrazredni družbi.

Komunizem... jemlje človeku svobodo, ki je počelo duhovnega življenja; ... jemlje človekovi osebi nje dostojanstvo in tisto pravno umerjenost, ki se more z njo upirati slepim nagonom strasti; ... zanikuje poedincem vse naravne pravice; ... zanikuje vsako oblast in avtoriteto, ki bi izhajala od Boga; ... ne priznava nobene pravice poedincem do zemlje in proizvajalnih sredstev; ... ima zakon in rodbino za zgolj svetno ustanovo, ki je tvorba posebnih gospodarskih razmer.

Komunizem hoče uvesti nov red na svetu, novo, višjo kulturno dobo, in sicer kot rezultat zgolj tajnega naravnega razvoja: »človeško družbo, ki je izgnala z zemlje Boga.«

Slepive obljube komunizma

Širijo komunizem pod pretvezo... težen, ki so vse same po sebi brez dvoma upravičene. ... umno v svojo korist izrabljajo nasprotja, ki so med narodi, nesoglasja in prepire glede nazorne oblike vladavin, a tudi tisto zmedo, ki se širi na znanstvenem polju, kjer celo o božjem imenu vlada molk; zato se razleza komunizem celo na univerzo in skuša svoje nauke utrditi tudi z dokazi lažne znanosti.

Krivda liberalizma

... te delavske množice je za komunizem pripravil že gospodarski liberalizem, ki jih je s svojimi nauki in metodami privedel v versko in нравno zanemarjnost.

Propaganda

Vzrok, da se komunistične zmote tako hitro širijo je tista silna in neslišna propaganda, kakršne morda še ni bilo, kar svet pomni.

Zarota molka v tisku

(Velik del svetovnega nekatoliškega časopisja o komunizmu molči) pravimo: po dogovoru, drugače si namreč ni mogoče razložiti, zakaj so ti listi, ki so sicer tako hlastežni tudi po malenkostnih dnevnikih, tako molčali o strašnih grozotah, ki so jih komunisti počenjali v Rusiji, v Mehiki, po velkem delu Španije, zakaj tako malo pišejo o tako silni svetovni organizaciji, kakršna je moskovski komunizem.

Sadovi komunizma

Kjer koli se je posrečilo komunistom utrditi se in zavladati, — tu mislimo z očetovskim sočutjem posebno na Rusijo in Mehiko — tam so si, kakor sami oznanjajo, z vsemi silami prizadevali, da bi docela porušili temelje krščanske religije in kulture in v dušah ljudi, zlasti mladine vsak spomin nanjo zatrl. Tam pa — kakor v naši preljubljeni Španiji — kjer kužni in sramotni komunizem še ni mogel roditi vseh žalostnih sadov svojih zmot, je vendar, žal, povzročil blazne izbruhe besnosti in počel strašne zločine.

Ti izbruhi... so naravne posledice komunističnih nauk, ki ne poznajo nobenih brzd.

Prvič, odkar ljudje pomnijo, gledamo skrbno začet in dobro premišljen upor proti vsemu »kar se imenuje Bog« (2 Tes. 2, 4).

Rešitev

To je, častiti bratje, nauk Cerkve, ki more edina, kakor v drugih rečeh tako tudi v socialnih dati pravo spoznanje in nas obvarovati komunističnega mišljenja.

Kdor ne živi zares po veri, ki jo izpoveda, se dandanes, ko vihar preganjanja tako divja, ne bo mogel dolgo upirati, temveč ga bo grozeče valovje potegnilo s seboj in bo tako pogubil sebe in predal sramotanju tudi krščansko ime.

Za naš čas prav posebno važna nauka

Tu moramo, častiti bratje, prav posebej poudariti dva Gospodova nauka, ki imata posebno zvezo z dejanskim položajem človeškega rodu: nenavezanost na zemeljske dobrine in krščansko ljubezen.

»Nova zapoved«

Da si torej zagotovimo večno življenje in da bomo mogli dejavno pomagati ubogim, se je treba vrniti k bolj skromnemu življenju, odpovedati se zabavam, ki jih tako obilno, tudi sramotnih in pregrešnih, ponuja svet in pozabiti nase iz ljubezni do bližnjega.

Poziv krščanskim podjetnikom

Zato prav posebej pozivamo vas, krščanski gospodarji in tovarnarji, ki je vaša služba dostikrat tako težka, ker ste tako rekoč podedovali tiste zmote krivičnega gospodarskega sistema, ki so tako pogubno vplivale na toliko rodov: mislite na svoje dolžnosti, ki boste morali zanje dati odgovor. Žalostno je, a resnično, da je ravnanje nekaterih katoličanov nemalo vzrok, da se je delavstvo tako odtujilo krščanstvu.

Socialna pravičnost

Toda poleg tako zvane menjalne pravičnosti je treba gojiti še socialno pravičnost, ki tudi nalaga dolžnosti, katerim se ne morejo odtegniti ne gospodarji ne delavci. In prav socialni pravičnosti je svojsko, da zahteva od posameznikov, vse to, kar je potrebno za občo blaginjo.

Korporacije

... v gospodarsko družbenih odnosih bo mogoče uveljaviti vzajemno sodelovanje pravičnosti in ljubezni le tedaj, če združene strokovne in medstrokovne organizacije, osnovane na trdnih krščanskih temeljih, ustanove krajevnim in časovnim razmeram primerne tako zvane korporacije.

Širjenje katol. socialnega nauka

Da se da tej socialni akciji večja dejavnost, je zelo potrebno pospeševati študij socialnih problemov v luči cerkvenega nauka in te nauke pod vodstvom avtoritete, od Boga ustanovljene v katoliški Cerkvi, kar moči širiti.

Naloge katoliškega tiska

... katoliški tisk... naj najprej z razno-terim zanimivim čtivom ljudi privabi, jim potem vedno bolj pojasnjuje socialni nauk Cerkve, odkriva natančno in obširno nakane nasprotnikov, podaja proti njim orožje, ki se je že drugod najbolj izkazalo; predlaga, kako bi bilo mogoče preprečiti slepivo agitacijo komunistov, ki so z njo premamili že mnogo ljudi tudi dobre vere.

Zanke komunistov

Ko je pa (komunizem) spoznal, da se mu ljudje odtujujejo, je spremenil svojo taktiko in si prizadeva množice pridobiti z

raznovrstnimi prevarami ter skriva svoje zle namene za ideje, ki so same na sebi prave in lepe.

Sodelovanje s komunisti

Komunizem je nekaj bistveno slabega, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanska kultura. Če bi se dali nekateri v zmoto zavesti in bi v svojem kraju komunizmu pomagali, da bi se utrdil, jih bo za to zmoto prve zadela kazen in kolikor starejša in višja je v tistih deželah, ki bi na ta način vanje prodrl komunizem, krščanska kultura, tem huje bo v njih divjala jeza brezbožnikov.

Molitev in pokora

Ker smo prepričani, da tudi zoper zlo, ki dandanes stiska človeštvo, ni druge pomoči, kakor ta, da se vsi z molitvijo in pokoro skupno bojujejo zoper skupnega sovražnika.

Duhovnikom

»Pojdite zlasti med uboge delavce; sploh, pojdite med uboge!« Kakor se mora tedaj, ko je domovina v nevarnosti, vse drugo odložiti, kar ni potrebno za življenje ali ne služi naravnost obrambi države, nekako tako se morajo tudi v sedanji stiski vsa druga dela, najst bodo sama po sebi še tako dobra, umakniti v drugo vrsto najbolj potrebnemu delu za obrambo krščanske vere in krščanske kulture.

O krščanskem zakonu

Zakon ni človeška, ampak božja ustanova

Zakona niso ne ustanovili, ne prenovili ljudje, ampak Bog. Ne od ljudi, ampak od samega stvarnika narave, od Boga, in od prenovitelja narave, od Kristusa, je zakon s postavami zavarovan, utrjen in povzdignjen. Zato te postave ne morejo biti podrejene nobeni samovolji ljudi, nobenemu nasprotnemu dogovoru, celo dogovoru med zakonci samimi ne.

Po zakonu se torej zvežejo in združijo duše, in sicer prej in tesneje kot telesa, tudi ne po minljivem čutnem dojmu ali čustvu, ampak po premišljeni in trdni odločbi volje: in iz te spojitve duš izvira, tako je Bog odločil, sveta in nerazdružna vez.

To je svojsko in edinstveno bistvo te zakonske zveze, ki se zato popolnoma razločuje nele od združitve živali po samem naravnem nagonu, kjer ni razuma in svobodne volje, temveč tudi od onih nestalnih zvez med ljudmi, ki so brez prave in нравne vezi volje in resnične pravice do rodbinskega sožitja.

Zarod

»To vse so dobrine,« pravi sv. Avguštin, »zaradi katerih je zakon sam dober: zarod, zvestoba, zakrament. Z zvestobo se misli, da se izven zakonske zveze z nobenim drugim ali nobeno drugo ne družijo; z zarodom, da se otrok z ljubeznijo sprejme, z dobroto neguje in z bogaboječnostjo vzgaja; z zakramentom slednjič, da se za-

Katoliška akcija

Na ta način bodo (vzgojeni člani Katoliške akcije) pod vodstvom izkušenih in večjih duhovnikov pogumno in velikodušno sodelovali, da se delavstvu versko pomaga, kar tako želimo, ker smo prepričani, da je ta način delovanja najboljše sredstvo, ki je mogoče z njim delavce, naše ljube sinove, odvrniti od komunizma. Poleg tega... je naloga KA še ta, da z govori in tiskom javno širi socialne nauke rimskih papežev o krščanski obnovi družbenega reda.

Država

Pri tej nalogi (da prepoji človeško družbo s krščanskim duhom in odbije naklepe komunizma) mora sodelovati tudi država in dati Cerkvi svojo pomoč.

Poleg tega morajo države posebno skrbeti, da bo državljanom na razpolago dosti življenjskih potrebščin... da bodo imeli vsi delo, ... da bodo imoviti prevzeli zaradi obče blaginje nase potrebna bremena.

Upravljanje države, ki bo treba o njem kdaj dati odgovor Bogu in družbi, mora biti tako modro in tako trezno, da bo za vzor vsem državljanom.

Države naj dajo tudi Cerkvi svobodo... sama blaginja človeštva zahteva, da se ne ovira vpliv in dejavnost katoliške Cerkve. (Divini Redemptoris.)

kon ne razdruži in da se ločeni ali ločeni niti zaradi potomstva z drugim ne zveže.

Zvestoba v zakonu

Zakonska zvestoba zahteva razen drugih stvari, da moža in ženo veže neka posebna, sveta in čista ljubezen in naj se ne ljubita kakor se ljubijo prešuštniki, ampak kakor je Kristus ljubil cerkev.

Zakonska vez je nerazdružna

Nerazdružno trdnost zakonske zveze poudarja sam Kristus z besedami: »Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči:« in: »Vsak, kdor se loči od svoje žene in se oženi z drugo, prešuštuje; in kdor se oženi z ločeno od moža, prešuštuje.«

Uničenje rodilnosti iz evgeničnih razlogov

Družina je višja od države in ljudje so v prvi vrsti ne rojevajo za svet in časnost, ampak za nebesa in večnost. Gotovo ni dovoljeno ljudem, ki so v vsem drugem za zakon sposobni, ki pa bodo kljub vsej skrbnosti domnevno rodili le manj vreden zarod, samo zaradi tega naprtiti veliko krivdo, če sklenejo zakon, dasi se jim mora pogosto zakon odsvetovati.

Preprečevanje zaroda

Bodi najprej govor o otroku, ki si ga mnogi drznejo imenovati nadležno breme zakona in zakoncev ter navajajo, naj se ne

Podpirajte pokret katoliške mladine!

Po čisti zdržnosti (ki je tudi v zakonu po soglasju obeh zakoncev dovoljena), ampak s tem, da naravno dejanje izpačijo, skrbno branijo otrok. To zločinsko prostost si privajajo nekateri, ker ne marajo otrok in hočejo slo uživati brez bremena, drugi zopet, češ da ne morejo zaradi sebe ali matere ali gmotnih težav dopustiti zaroda.

Toda iz nobenega še tako tehtnega razloga se ne more zgoditi, da bi nekaj, kar je v bistvu proti naravi, postalo naravi primerno in dobro. Ker pa je zakonsko dejanje po svoji naravi namenjeno za rodno otrok, zato tisti, ki mu z namenom jemljejo to naravno in svojsko moč, ravnaajo proti naravi in delajo nekaj, kar je sramotno in v bistvu nenravno.

Zločin proti nerojenemu otroku

Kateri vzrok bi mogel biti kdaj takšen, da bi mogel kakorkoli opravičiti naravnostni umor nedolžnega (nerojnega deteta)? Za umor nedolžnega namreč gre v tem primeru. Bodisi da se to zgodi na materi ali detetu, proti božji zapovedi in proti glasu narave: »Ne ubijaj!« Enako sveta stvar je življenje obojih in uničiti ga nima pravega tudi ne nobena javna oblast.

(Casti connubii.)

O filmu

Vsem je jasno, da je postal dušni in telesni oddih v vseh svojih načinih in oblikah za vse ljudi, ki so zaposleni z delom v skrbi za vsakdanji kruh, prava potreba. Toda biti mora ta oddih vreden razumnega človeka in zato pravno zdrav in dober; dvigniti se mora do tega, da bo budil in razgibal res plemenita čustva. Narod, ki se v času počitka vdaja zabavam, ki kršijo načela dostojnosti, časti in pravosti ter tako postanejo grešna priložnost, posebno za mladino; tak narod se nahaja v resni nevarnosti, da bo zgubil svojo veličino in svojo nacionalno moč.

Rešitev problema

Zato je dandanes nujno potrebno paziti in z vsemi sredstvi se truditi za to, da ne postane kino šola pokvarjenosti, ampak dragoceno sredstvo prave vzgoje in npravnega podviga človeštva.

Delo države

Tu je vredno omeniti — in to radi storimo —, da so nekatere državne oblasti, zavedajoč se vpliva, ki ga ima kino na npravnem in vzgojnem polju, ustanovile posebne komisije za cenzuro, sestavljene iz poštenih ljudi, ponajveč družinskih očetov in mater, ki nadzorujejo in pregledujejo filme in o njih odločajo.

Obljuba

Predvsem naj vsi škofje skrbijo, da bodo njim izročeni verniki, po zgledu katoličanov Združenih ameriških držav, vsako leto slovesno obljubili, da ne bodo nikoli posejli filmskih predstav, ki žalijo resnico in načela krščanske vere.

Seznam filmov

Da pa more imeti taka obljuba zadovoljiv uspeh, je nujno potrebno, da so si ljudje na jasnem, katere filme si smejo vsi ogledati, katere smejo videti samo pod nekimi pogoji, kateri so nevarni in res slab.

O položaju katoliške Cerkve na Nemškem

Konkordat

Če mirovno drevo, ki smo ga MI z najčistejšim namenom zasadili v nemško zemljo, ni obrodilo sadov, ki smo jih za Vaš narod želeli, ne bo pač nihče na celem svetu, ki ima oči, da vidi, in ušesa, da sliši, danes še mogel reči, da je temu kriva Cerkev in njen poglavar. Izkušnje preteklih let objasnjujejo odgovornost in razkrivajo naklepe, ki od vsega začetka niso imeli drugega namena nego boj na uničenje.

Prava vera v Boga

Kdor pleme (raso) ali narod ali državno obliko ali nosilce državne oblasti ali druge temeljne vrednote človeškega občestva — ki zavzemajo v zemeljskem redu bistveno in spoštovanja vredno mesto — iz njihove zemeljske vrednostne vrste izloči, jih za najvišje merilo vseh, tudi verskih vrednot naredi in jih po pogansko obožuje, ta prekuša in potvarja oni red stvari, ki ga je Bog naredil in Bog zapovedal.

Stara Zaveza

Samo slepota in napuh lahko zapirata oči pred zveličavno-vzgojnimi zakladi, ki jih hrani v sebi Stara Zaveza. Kdor hoče, naj se svetopisemska zgodovina in modrost Stare Zaveze prežene iz cerkve in šole, ta sramoti božjo besedo, sramoti zveličavni načrt Vsemogočnega, razsoja z ozkim in omejenim človeškim razumom božje namere v svetovni zgodovini.

Prava vera v Kristusa

V evangeliju Jezusa Kristusa je doseglo razodetje svoj višek, svojo dokončno veljavo, in je obvezno za zmerom. To razodetje ne pozna nobenih dostavkov od človeške roke, še celo pa ne pozna nobenega nadomestila in nobene izmenjave s svojevoljnimi »razodetji«, ki bi jih hoteli gotovi govorači naših dni izvajati iz tako imenovanega mitusa (bajke) o krvi in rasi. Odkar je Kristus Maziljenec delo odrešenja dovršil, oblast greha stri in nam zaslužil milost, da moremo postati otroci božji — od takrat ni nobeno drugo ime dano ljudem pod nebom, v katerem bi se mogli zveličati, nego ime Jezus... Kdor bi bogoskrunsko zatajil kakor prepad zljajoče bistvene razlike med Bogom in stvarjo... ta naj ve, da je lažiprerok, o katerem velja pretresljiva beseda Svetega Pisma: »On, ki v nebesih prebiva, se jim smeje!« (Ps 2, 4.)

Prava vera v Cerkev

Vera v Kristusa se ne bo ohranila čista in nepopačena, če je ne podpira in vse-

bi. To pa naravno zahteva, da se redno in prav pogosto izdajajo in tiskajo posebni sezname, v katerih so posamezni filmi označeni tako, kot smo rekli, da morejo na ta način biti vsi ljudje poučeni.

(Vigilanti cura.)

stransko ne goji vera v Cerkev, »steber in temelj resnice« (1 Tim 3, 15)... V Vaših deželah, častitljivi bratje, se v vedno močnejšem zboru oglašajo glasovi, ki pozivajo k izstopu iz Cerkve. Med vodilnimi glasniki so večkrat osebe, ki skušajo s vsojim uradnim stališčem zbuditi vtis, kakor da bi bil izstop iz Cerkve in z njim zvezana nezvestoba do Kristusa Kralja posebno prepričevalen in zaslužen način izpovedati zvestobo sedanji državi. S prikritimi in vidnimi nasilnimi naredbami, pretnjami, napovedmi gospodarskih, stanovskih, družabnih in drugih škod se izvaja na versko zvestobo katoličanov in posebno na gotove vrste katoliških uradnikov pritisk, ki je prav tako protipraven kakor človeka nevređen. Vse naše očetovsko sočustvovanje in globoko pomilovanje je s temi, ki morajo svojo zvestobo do Kristusa in Cerkve tako drago plačevati. Toda tukaj smo pač tako daleč, da gre za zadnje in najvišje, za rešitev ali pogubo, in zato je verniku pot junaškega poguma edina pot zveličanja.

Prava vera v papeštvo

Vera v Kristusa, vera v Cerkev in vera v vrhovno oblast papežev so torej med seboj v posvečeni zvezi... Če Vas ljudje, ki niti glede vere v Kristusa niso edini, mamijo z neko željeno in vabljivo nemško narodno cerkvijo — vedite, da se s tako Cerkvijo taji edina Cerkev Kristusova in zameta ukaz Kristusov, naj se evangelij oznanja po vsem svetu, kar more le splošna ali vesolja na Cerkev.

Nravnih nauk in npravnih red

Nespametnež, ki pravi v svojem srcu: Ni Boga, bo hodil po potih npravnih izkvarjenosti. (Ps 13, 1 nasl.) Število takih nespametnežev, ki si drznejo dandanes ločevati npravnost od vere, je legijon. Ne vidijo ali nočejo videti, da se gre v obubožanje in propadanje, če se jasno in določno izpovedano krščanstvo preganja iz pouka in vzgoje, tako da ne more več sodelovati pri oblikovanju skupnega in javnega življenja. Nobena sila državne oblasti in še tako plemeniti in visoki samo zemeljski vzori ne bodo trajno nadomestili zadnjih in odločilnih nagibov, ki izhajajo iz vere Kristusove.

Priznanje naravnega prava

Verni človek ima neizgubljivo pravico, svojo vero izpovedati in jo v nji primernih oblikah udeleževati. Postave, ki izpovedovanje in udeleževanje te vere preprečujejo ali obtežujejo, so v nasprotju z narav-

nim pravom. Vestni starši, ki se zavedajo svoje vzgojne dolžnosti, imajo prvi in prvotno pravico odgajati otroke, ki jim jih je Bog dal, v duhu prave vere in v skladu z njenimi načeli in predpisi. Postave ali druge naredbe, ki to naravnopravno voljo staršev v šolskih vprašanjih izločujejo, so v nasprotju z naravnim pravom in so v svojem notranjem jedru nenravne.

Mladina

Danes, ko groze nove nevarnosti in nove napetosti, rečemo tej mladini: »Če bi Vam hotel kdo oznanjati drugačen evangelij, nego ste ga prejeli« v naročju svoje matere, iz ust vernega očeta, iz pouka Boga in Cerkvi zvestega odgojitelja — »bodite zavrženi!« (Gal 1, 9.) Če država organizira mladino v organizacijo, ki naj bo za vse obvezna, potem imajo — brez vsake škode za cerkvena društva — mladina sama in njeni pred Bogom zanjo odgovorni starši samoumevno in neprekršljivo pravico zahtevati, da se ta obvezna organizacija očisti tistega krščanstva in Cerkvi sovražnega duha, ki s svojim delovanjem do zadnjega časa, da, še prav v sedanosti povzroča v vesti vernih roditeljev nerazrešljive boje, ker ne morejo dati državi, kar se v imenu države zahteva, če nočejo uropati Bogu, kar je božjega.

Kdor prepeva pesem zvestobe do zemeljske domovine, ta ne sme biti ubežnik in izdajavec, ko gre za njegovo zvestobo do Boga, do Cerkve, do večne domovine. Veliko Vam govore o veličini junaštva, ki jo vedoma in napačno devajo v nasprotje s ponižnostjo in potrpežljivostjo evangeljsko. Zakaž Vam pa zamolčujejo ono junaštvo, ki se kaže v npravnem boju? Ali ni tudi ohranitev tiste čistosti, ki Vam jo je podaril dan sv. krsta, junaško dejanje, ki ga morata po zasluženju vrednotiti vera in narava?

(Mit brennender Sorge.)

Tudi če ne zapoveduje, se je treba ukloniti

V verskih rečeh se je treba ukloniti papežu tudi takrat, kadar ne zapoveduje. Ni treba biti tako trd napram papežu ter zahtevati od njega, da vedno zapoveduje. Sv. Pavel je dajal nasvete v Gospodovem imenu tudi takrat, ko ni prejel zapovedi od njega. Zapovedi in nasvete je dajal, ker je vedel, da je z njim Duh Gospodov (nagovor na romarje).

* * *

Ne bo nam zasnila trdna nada na trajen mir, dokler bodo posamezniki in narodi zavračali priznati suverenost našega Odrešenika.

Ljubezen do domovine

Ljubezen do domovine in naroda bo mogočno vzpodbujala k neštetim čednostim in plemenitim dejanjem, če bo jo vodila krščanska zapoved.

Poravnajte naročnino!

O krščanski vzgoji mladine

»Pustite otročičem, naj prihajajo k meni!« Mk 10, 14.

Tako mnogo kakor v sedanjih časih se o vzgoji še nikoli ni razpravljalo, zato se množe učitelji novih vzgojnih nauk. Toda mnogi izmed njih jo hočejo tako rekoč izvleči iz človeške narave same in jo uresničiti samo s pomočjo njenih sil. A pri tem se zelo motijo; saj se, namesto da bi si postavili za cilj Boga, ki je prvi vzrok in zadnji namen vsega stvarstva, obrnejo ter naslanjajo sami nase, ko se oklepajo izključno posvetnih in časnih reči.

Potreba krščanske vzgoje

Prava vzgoja je prav tako izredno važna kakor prava pot do zadnjega cilja, s katerim je vse vzgojno delo v nujni notranji zvezi. Ker je namreč bistvena naloga vzgoje napraviti iz človeka to, kar mora biti, in ga navaditi na takšno življenje na svetu, da bo lahko dosegel svoj vzvišeni namen, za katerega je bil ustvarjen, zato je jasno, da kakor ni pravilna vzgoja, ki se ne ravna popolnoma po našem zadnjem namenu, tako tudi ne more biti vsestranska in popolna nobena druga vzgoja kakor je krščanska.

a) Cerkev

Najprej pripada vzgoja v posebno odlični meri Cerkev, in sicer na podlagi dvojne nadnaravne pravice, ki jo je podelil Bog izključno samo njej. Prva je obsežna v njeni izrecni nalogi, da uči ljudi, kakor ji je zapovedal njen božji Ustanovitelj: »Pojdite in učite vse narode!« Temu učenilstvu je Kristus podelil nezmotljivost obenem z zapovedjo. Druga njena pravica je njeno nadnaravno materinstvo, po katerem Cerkev rodi, hrani in vzgaja duše vernikov v božjem življenju milosti s svojimi zakramenti in s svojimi nauki.

Iz tega nujno sledi, da je Cerkev kakor pri izvoru tako tudi pri izvrševanju svojega vzgojnega poslanstva neodvisna od katere koli svetne oblasti.

Cerkev in fizična vzgoja

Zato pa Cerkev po vsej pravici pospešuje izobrazbo, znanosti in umetnosti, kolikor so ji za krščansko vzgojo potrebne in koristne, ustanavlja in vzdržuje potem tudi lastne šole in zavode. Prav tako ima pravico do tako imenovane fizične vzgoje, zakaj tudi ta vzgoja je sredstvo, ki krščanski vzgoji lahko koristi ali pa škodi.

Cerkev in država sodelujeta brez škode

Kakor to delo Cerkev na eni strani neizmerno koristi družinam in narodom, tako ne prizadeva na drugi strani državnim ustanovam niti najmanjše škode, zakaj Cerkev ne nasprotuje temu, da se njene šole in zavodi pri vsakem narodu posebej uredijo po predpisih državne oblasti.

b) Družina

Bog v naravnem redu podeljuje rodovitnost, počelo življenja in zato počelo življenjske vzgoje neposredno družini.

Zato ima družina neposredno od Stvarnika nalogo in z njo pravico otroke vzgajati, pravico, ki je neodstopna in ki ima prednost pred vsako pravico človeške družbe in države in ki je zaradi tega ne sme kršiti nobena svetna oblast.

c) Država

Dvojna je naloga svetne oblasti, ki je lastna državi: zaščita pravic in prosep blaginje. Z ozirom na vzgojo je pravica, ali bolje rečeno, dolžnost države, da ščiti pravico družine do krščanske vzgoje otrok in da glede iste krščanske vzgoje spoštuje tudi nadnaravne pravice Cerkev.

Na podoben način mora država ščititi pravice otrok, kadar njihovi roditelji ne izvršujejo pravilno svojih dolžnosti.

Z ozirom na skupno blaginjo pa je glavna naloga države, da tudi sama pospešuje vzgojo in izobrazbo mladine.

Hočejo mladino oprostiti vezi — pa jo zaslužijo

Na žalost hočejo nekateri odvzeti vzgoji vsako odvisnost od božjega zakona. Vzgojitelji in filozofi se mučijo, kako bi iznašili neki splošni npravno vzgojni zakonik, kakor da bi ne bilo niti dekaloga, niti Kristusovih zapovedi, niti ne naravnega zakona, ki ga je Bog zapisal človeku v srce. Bridko se varajo, ko zahtevajo za mladostnika popolno sproščenost, medtem ko ga v resnici zaslužijo njegovemu slepemu napuhu in njegovim neukročenim strastem.

Skupna vzgoja ni primerna

Prav tako zmotna in krščanski vzgoji nevarna je metoda koedukacije. Bog je odredil in ustanovil popolno sožitje obeh spolov edinole v mejah zakona. Sicer je pa že narava sama določila med njima take razlike v organizmu, nagnjenju in sposobnostih, da ni razloga, zakaj bi se jima morala priznati pomešanost in izenačena vzgoja.

Laična šola

Nevtralna ali laična šola, iz katere je verski pouk izključen, nasprotuje osnovnim načelom vzgoje. Obisk nekatoških, nevtralnih in mešanih šol je za katoliške otroke prepovedan.

Da ustreza šola pravicam Cerkev in družine, ni zadosti, če nudi verski pouk, temveč je nujno potrebno, da učitelje, učne načrte in učbenike prešinja krščanski duh. (Divini illius magistri.)

O SV. CIRILU IN METODU

Če sta sv. Ciril in Metod vsej cerkvi v slavo in čast, ju morajo vendar slovanski narodi, ki sta jih z velikimi naporji Kristusu rodila, pred vsemi drugimi častiti in pomeniti. Zato je treba, častiti bratje, da se njima sveto in delovno življenje vernemu ljudstvu zlasti ob tem jubileju s spisi in govori pogosto predočuje. Skrbite tudi z vse vnemo za to, da bodo mladeniči, svetni dolžnost, da morajo v domačih in zunanjih

gledali na ta dva slavna nebeščana kot na svoja vzornika. Od svetih bratov naj se uči duhovščina, uče naj se redovniki in Bogu posvečene device, nedolžno in čisto živeti in življenje darovati za zveličanje duš; krščanske družine naj se uče verno čuvati postave o nerazdružnosti krščanskega zakona, o pravilni vzgoji in pouku otrok; vsi verniki slednjič, katerega koli stanu, kmetje in delavci, veljaki in državniki, učenjaki in učitelji, oblastniki, ki skrbijo za občno blaginjo, naj se uče služiti resnici, pravici in ljubezni, ako hočejo, da se vrne mir med narode in državljane in se bo njih domovina vedno lepše razcvitala.

Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem

Strankarske borbe se navadno pokrivajo s plaščem domovinske ljubezni. Res, ljubezen do domovine in do svojega naroda spodbuja na razne čednosti in na vzvišena dejanja, dokler jo vodi krščanska postava; toda ona je vir mnogim krivicam in hudobijam, ako prekorači meje pravičnosti in se razvije v nelzmerno strast. V tej strasti pozabi človek, da smo vsi člani ene vesolne družine, da naj v bratovski ljubezni med seboj občujemo, da ima vsak narod pravico do življenja in blagostanja in da se poštenost ne sme nikdar zavreči. Kar se pridobi za družino, za narod ali državo na škodo bližnjega, ne bo ostalo, razdrilo se bo, pa naj se ljudem še tako izvrstno in sijajno pridobljeno dozdeva. Saj pravi sv. Duh: »Pravičnost narod povzdiguje, greh pa ljudstva nesrečna dela.« (Pregov. 14, 34.)

Da spoznamo zakaj še ni miru, ki ga tako želimo, moramo še bolj globoko poseči. Zadnji vzrok vseh homatij in vsega zla je v tem, ker je Evropa že pred vojno Boga zavrgla in se tudi po vojni še ni spametovala. Saj so vam poznane besede sv. pisma: »Oni, ki so zapustili Boga, bodo pokončani.« (Iz. 1, 28.) Ne zadostuje le navidezni zunanji mir, ampak prešiniti mora srca in jih nagniti na bratovsko dobrohotnost. Tak mir je pa edino le mir Kristusov, ki »naj veselo vlada v srcih naših« (Kol. 9, 12.) ker le on kot Bog gleda srca in jih vodi. On je razglasil postavo, »da smo vsi bratje med seboj« (Mat. 23, 8.), da naj se med seboj ljubimo in eden z drugim potrpi. Ali ni rekel: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil« (Jan. 15, 12.)?

Za ta mir Kristusov, ki ga navdhuje ljubezen, je pa potrebno, da vse svoje prizadevanje uravnavamo na večnost, ker mir Kristusov temelji na večnih, ne pa na časnih dobrinah.

Kakor smo že dokazali, je vzrok nemirov in homatij zmanjšana veljavnost postav in zmanjšano spoštovanje državne oblasti, ker se tajijo, da prihaja od Boga. Mir Kristusov bo pa tudi tukaj pomagal. Mir Kristusov namreč hoče, da se vestno čuva red, postava in oblast.

Ko bodo vse države spoznale kot sveto dolžnost, da morajo v domačih in zunanjih zadevah poslušati nauke in zapovedi Jezu-

Da bi se vsi Slovani spominjali in zvesto izpolnjevali, česar je sv. Ciril umirajoč Boga prosil: »O Bog, ki si ustvaril vse angelske vrste in breztelesne moči, razpel nebo in utrdil zemljo... pomnoži svojo cerkev z novimi množicami in združi vse v edinstvu duha, zedini izbrano ljudstvo v svoji sveti veri in verni izpovedi in vdihni v njih srca svojo blagovest, da se bodo pripravili na dobra dela in delali, kar je Tebi všeč.«

(Apostolsko pismo o sv. Cirilu in Metodu 13. febr. 1927.)

sa Kristusa, potem bodo šele uživale pravi mir, živele v medsebojnem zaupanju in morebitne preporne točke reševale mirno brez orožja in krvi. Kar se je pa v tem oziru sklepalo in poskušalo do sedaj, je ostalo neuspešno, ali je doseglo le majhen uspeh posebno v onih zadevah, zaradi katerih se ljudstva najbolj strastno prepirajo. Saj ni nobene naprave med ljudmi, po kateri bi mogli za splošno veljaven zakonik zavzeti vse, kakor je bila to v srednjem veku zveza krščanskih narodov. Je pa Kristusova Cerkev, ki bi kot božja naprava mogla varovati svetost mednarodnega prava, saj se razteza do vseh narodov, je nad vse vzvišena, obdarovana z največjo veljavo, z največjim ugledom in z vseobsežno učenjsko oblastjo. Za to opravilo jo usposablja božje povelje, njena narava in ustava in veličina tolikih stoletij, katere ni mogel zatreti vojni vihar, ampak jo je še čudovito povečal in utrdil.

Od tod sledi, da zaželjenega miru Kristusovega ne bomo dosegli, razen ako nauke, zapovedi in zglede Kristusove uvažujemo vsi ljudje v zasebnem in javnem življenju. V tako urejeni človeški družbi bi mogla Cerkev po svojem božjem poklicu čuvati vse pravice, ki jih ima Bog do posameznih ljudi in do človeške družbe sploh. V tem pa obstoji kraljestvo Kristusovo.

(Ubi arcano.)

MISIJSKA DOLŽNOST VERNIKOV

S krščansko ljubeznijo moramo ljubiti Boga in vse ljudi. Kako daleč od te ljubezni so tisti verniki, ki prav nič ne skrbijo za druge, ki nesrečno tavajo izven Cerkev, o tem nam ni treba obširno govoriti. Goto vo zahteva naša Bogu dolžna ljubezen, da po svojih močeh množimo število tistih, ki bodo njega spoznali in molili »v duhu in resnici«. (Jan. 4, 24.) Ista ljubezen zahteva tudi, da pridružno kraljestvu preljubeznivega Odrešenika kar največ ljudi, da bi bili »dobiček v njegovi krvi« (Ps. 29, 10) vsak dan bogatejši. (Rerum ecclesiae.)

Pridobivajte nam novih naročnikov!